

**การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในเทศบาลตำบลเมืองสว่าง อำเภอเมืองสว่าง จังหวัดร้อยเอ็ด***
**Management according to the Philosophy of Sufficiency
Economy In Muang Suang Sub-district Municipality,
Mueang Suang District, Roi Et Province**

เบญจวรรณ บุญโทแสง, อภิรักษ์ บุรรุ่งโรจน์, ธรรมรัตน์ สีนุดะ และวาสนา เลิศมะเลา
Benchawan Boontosang, Apirak Burarungroj, Thammarat Sintudath and Wassana Lertmalao
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Roi Et Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: benchawan@reru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลเมืองสว่าง 2) ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรของเทศบาลตำบลเมืองสว่าง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีดำเนินการศึกษาแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และผู้ร่วมดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยการเลือกอย่างเจาะจงจำนวน 35 คน ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาล 20 คน และกลุ่มประชาชน 15 คน รวมทั้งเอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ ตีความ และนำเสนอผลการศึกษาด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. เทศบาลตำบลเมืองสว่างมีความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงใน ด้านการบริหารงาน ด้านการวางแผนและจัดทำแผน ด้านการทำงานเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ด้านการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งความสุข ด้านการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข
2. เทศบาลตำบลเมืองสว่างสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การบริหารงานอย่างโปร่งใสมีธรรมาภิบาล ไม่แสวงหาประโยชน์ ไม่ดำเนินงานที่ผิดกฎหมาย ไม่มีเรื่องร้องเรียน มีการ

*ได้รับบทความ: 17 ธันวาคม 2564; แก้ไขบทความ: 18 มีนาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 20 มีนาคม 2566
Received: December 17, 2021; Revised: March 18, 2023; Accepted: March 20, 2023

ตกลงราคาและประกวดราคาในการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส การวางแผนและจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในทุกขั้นตอน มีการประกาศแผนพัฒนาประจำปี มีการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณรายเดือนเผยแพร่แก่สาธารณชนในหลายช่องทาง การวางแผนการทำงานเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น โดยสนับสนุนให้เกิดกลุ่มเยาวชนที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยบรรจุโครงการของกลุ่มเยาวชนไว้ในแผนงบประมาณรายจ่ายเป็นประจำทุกปี การบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งความสุข มีการจัดการความรู้ด้วยการพูดคุยกันเป็นประจำทุกเดือน บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รักสามัคคี ช่วยเหลือกัน อยู่ร่วมกันด้วยความสุข และการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างบุคลากร เพื่อนำเงินเหลือไปใช้จ่ายในการพัฒนาด้านอื่นๆ

คำสำคัญ: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; การบริหารจัดการ; ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, เทศบาลตำบลเมืองสรวง

Abstract

This research the objectives were: 1) to study the sufficiency economy of Muang Suang Sub-district Municipality, 2) to study the application of the Sufficiency Economy Philosophy in the organization management of Mueang Suang Sub-district Municipality. It is qualitative research that uses a participatory action research method. which collected data from a group of key informants and key participatory participants by purposively selecting 35 people, including municipal personnel and people in the municipality. The data were analyzed for content, categorized, interpreted and presented the study results by analytical description.

The results showed that:

1. Muang Suang Sub-district Municipality has a sufficiency economy in administration, planning and making plans, working side to pass from generation to generation, internal management to be an organization of happiness and internal management to be an organization of benefit and happiness.
2. Muang Suang Sub-district Municipality can apply the philosophy of sufficiency economy which is transparent administration with good governance, not exploit not operating illegally, no complaints, the price agreement and tender for a transparent procurement. Planning and making plans with the participation of the people's sector at every step, an annual development plan has been announced and monthly budget

expenditures are reported to the public in many channels. Planning work to be passed on from generation to generation by encouraging the creation of youth groups that work continuously from generation to generation by including the youth group's project in the annual budget expenditure plan. Internal management to be an organization of happiness knowledge is managed through monthly discussions, personnel have a good relationship with each other, love unity, help each other, live together happily. Internal management to be an organization of benefit and happiness can reduce the cost of personnel wages to use the remaining money to spend on other developments.

Keywords: Local Government Organizations; Management; Sufficiency Economy Philosophy; Muang Suang Sub-district Municipality

1. บทนำ

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 เป็นต้นมา สังคมไทยถือได้ว่าเป็นสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบนเป้าหมายของความทันสมัย ภายใต้กระแสความเป็นสมัยใหม่ (Modernization) แบบตะวันตก ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างน้อย 4 ประการนั้นคือ 1) การเปลี่ยนประเทศให้เป็นประชาธิปไตย (Democracy) จากเดิมที่เคยปกครองด้วยระบอบราชาธิปไตยและสมบูรณาสิทธิราชย์มาเป็นเวลาช้านาน 2) การเปลี่ยนประเทศเป็นอุตสาหกรรมนิยม (Industrialism) เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เป็นองค์กรขนาดใหญ่ในการผลิตสินค้า ใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ การคมนาคมขนส่ง และการติดต่อสื่อสาร (Best, 2001, p. 195) ส่งผลให้ประชาชนเปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกร ช่างฝีมือ หรือผู้ค้ารายย่อย มาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม 3) การเปลี่ยนประเทศให้มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) ที่เน้นกลไกการตลาดและ

วิธีการผลิตเพื่อหากำไรสูงสุด 4) การเปลี่ยนประเทศเป็นระบบแม็คโดนัลด์ (McDonaldization) บนหลักความเป็นเหตุเป็นผลที่เกินตัว (Hyperrationality) เน้นประสิทธิภาพ (Efficiency) การคาดการณ์ได้ (Predictability) การควบคุม (Control) และการคำนวณได้ (Calculability) (Ritzer, 1996, p. 578) (เบญจวรรณ บุญโทแสง และคณะ, 2563, หน้า 23-50) ภายใต้ความเชื่อว่า การพัฒนาตามแนวทางนี้จะนำมาสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจการอยู่ดีกินดี และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วทั้งสังคม

อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์จริงที่ปรากฏให้เห็นในสังคมไทย กลับไม่ได้สะท้อนถึงการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพดังที่ควรจะเป็น ในทางตรงกันข้ามภายหลังจากการพัฒนาตามวาทกรรมการพัฒนาหรือการพัฒนากระแสหลักดังกล่าว สังคมไทยเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เศรษฐกิจถดถอย การกระจุกตัวของความเจริญทางวัตถุ ช่องว่างทางเศรษฐกิจ ความยากจน ภาวะหนี้สิน อาชญากรรม

ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาศีลธรรม สังคมไทย จึงไม่สามารถจะก้าวไปสู่ความดีงามและอยู่ดีมีสุข ได้อย่างแท้จริง (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545) ด้วยเหตุนี้ ทางออกหนึ่งที่เราควรนำมาพิจารณาเพื่อ แก้ไขปัญหาที่กำลังมาข้างหน้าก็คือ การขับเคลื่อน ประเทศไทยไปสู่การพัฒนาแบบใหม่ตามแนวทาง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระมหากษัตริย์ ไทยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่มีความแตกต่างไปจากเดิม เนื่องจากเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมา จากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย วิฤต การปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนา อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการ พัฒนา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยหรือ มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2565) บทความขึ้นนี้ จึงมุ่งที่จะนำเสนอการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลเมืองสรวง ตำบล เมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากเป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อีกทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เทศบาลตำบล เมืองสรวงผ่านการประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ระดับ A คะแนน 89.90 (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2564, หน้า 126) ฉะนั้น เทศบาลตำบลเมืองสรวงจึงเป็น พื้นที่ที่สามารถสะท้อนภาพความสำเร็จของการ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม อันเป็นการขับเคลื่อน ส่งเสริมและ สนับสนุนการบริหารจัดการขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
2. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรของ เทศบาลตำบลเมืองสรวง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ที่ผ่านการขอรับการ พิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในคน (IRB Submission) โดยใช้วิธีดำเนินการศึกษาแบบการ วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ที่จะดำเนินงานวิจัยโดย ให้คณะนักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย ของการศึกษาร่วมกันในการทำวิจัย ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้าย โดยใช้วิธี การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้

ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และผู้ร่วมดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Key Participatory Participants) โดยคณะผู้วิจัยได้เลือกเชิญอย่างเจาะจง (Purposive Invitation) นั่นคือ ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลจำนวน 20 คน ได้แก่ ประธานสภา นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน รวมถึงกลุ่มประชาชน จำนวน 15 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) อาทิ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเด็กเยาวชน กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตลอดจนเอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานแผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561-2564 เทศบัญญัติโครงการหรือกิจกรรมตามแผนพัฒนา รายงานการประชุมสภา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดยข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำเนื้อหามาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูล ตีความผ่านแนวคิดหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นฐาน แล้วนำเสนอผลการศึกษาเพื่อตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเทศบาล

ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการของเทศบาล มีความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ การบริหารงานอย่างโปร่งใส มีธรรมาภิบาลการวางแผน และจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม การวางแผนการทำงานเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น การบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งความสุข และการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข

2. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กร ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีธรรมาภิบาล พบว่า 1) ไม่มีความพยายามที่จะร่วมมือกันหาผลประโยชน์ระหว่างนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้าช่าง และหัวหน้าคลัง การบริหารงานเป็นไปอย่างโปร่งใส ไม่มีเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบหรือหน่วยงานที่อยู่เหนือกว่าเกี่ยวกับการทุจริต 2) ไม่มีการดำเนินงานใดที่ผิดกฎหมายและไม่มีเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือหน่วยงานที่สูงกว่าทั้งในเรื่องตัวผู้นำ และเรื่องการเงินการงบประมาณ 3) มีการตกลงราคาในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบและดำเนินการด้วยความโปร่งใสตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กรณีที่วงเงินไม่เกิน 500,000 บาท จะดำเนินการโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง โดยนายกเทศมนตรีให้ความเห็นชอบ และให้มีคณะกรรมการจัดซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง โดยเทศบาลจะ

เชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่เทศบาลกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรง ในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 4) มีการประกวดราคาในการจัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใส โดยตั้งราคาโครงการตามราคากลางในกรณีที่มิวงเงินเกิน 500,000 บาท ใช้วิธีประกาศเชิญชวนในเว็บไซต์ มีการประกวดราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม และ 5) มีการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีผลกระทบต่อชุมชน โดยกำหนดช่องทางการร้องทุกข์อย่างเป็นทางการ ทำให้สามารถบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนได้ทั้งหมด เช่น ปัญหารางระบายน้ำ ปัญหาน้ำเสียจากตลาดสด ปัญหาถนนเสียหายจากน้ำท่วมขังและปัญหากลิ่นเหม็นจากฟาร์มสุกร

2.2 ด้านการวางแผนและจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม พบว่า 1) มีกระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในทุกขั้นตอน ผ่านการสังเกตการณ์ รับฟัง พิจารณา และร่วมสนับสนุนทรัพยากร โดยเริ่มจากการจัดทำแผนของเทศบาลที่อาศัยข้อมูลจากแผนชุมชนทั้ง 18 หมู่บ้านในเขตเทศบาล ซึ่งประชาชนแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้จัดทำเอง โดยมีนักพัฒนาชุมชนเป็นผู้สังเกตการณ์และให้คำแนะนำ เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหา ความต้องการ โครงการและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน แล้วนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง จากนั้นเทศบาลจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ

พัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กลุ่มประชาคม สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้จะออกไปร่วมการจัดทำประชาคมเพื่อรับทราบข้อมูล ปัญหา ความต้องการจากชุมชนที่ได้มีการทำแผนชุมชนไว้แล้ว เทศบาลได้จัดโครงการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในลักษณะโครงการฝึกอบรมการจัดทำแผน แล้วมีการทำประชาคมต่อจากกิจกรรมการอบรมนั้น โดยเทศบาลจะหมุนเวียนไปดำเนินโครงการตามเขตพื้นที่ต่างๆ ที่ได้แบ่งไว้ ซึ่งแผนฯ จะมีการทบทวนปีละ 1 ครั้ง เว้นเสียแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงโครงการจึงจะมีการออกไปทำประชาคมอีกครั้งในปีนั้น เมื่อมีการทำประชาคมเรียบร้อยแล้ว เทศบาลจะมีการรวบรวมส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งคณะกรรมการฯ ชุดนี้มีปลัดเทศบาลเป็นประธาน และหัวหน้าส่วนราชการ กลุ่มประชาคม มีเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีหน้าที่ประชุมจัดทำร่างแผนพัฒนาฯ จากนั้นเมื่อคณะกรรมการสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะเสนอร่างแผนฯ ต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อวิพากษ์ร่างแผนฯ และอาจมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จก็จะมีการส่งร่างแผนฯ ไปยังผู้บริหารท้องถิ่นคือนายกเทศมนตรี เพื่อเสนอต่อประธานสภาฯ ให้บรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ซึ่งขั้นตอนการประชุมสภาฯ นี้จะเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป

เข้าร่วมรับฟังการประชุมได้ โดยมีหนังสือประชาสัมพันธ์จากเทศบาลไปยังผู้นำหมู่บ้าน เมื่อมีการพิจารณาเห็นชอบในร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น นายกเทศมนตรีก็จะมีการประกาศใช้แผนฯ นั้น และนำส่งข้อมูลเล่มแผนฯ ไปยังอำเภอเมืองสรวง และจังหวัดร้อยเอ็ด 2) มีการประกาศแผนพัฒนาประจำปีและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณรายเดือน เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณะได้ทราบ โดยหลังจากที่เทศบาลได้มีการผ่านเทศบัญญัติการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี และอนุมัติการใช้แผนพัฒนาฯ แล้ว จะมีการประกาศให้สาธารณชนรับทราบโดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย อาทิ เว็บไซต์ การปิดประกาศที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ การจัดส่งเอกสารข้อมูลไปยังผู้นำชุมชน การประกาศเสียงตามสายที่หอกระจายข่าว เพื่อเป็นข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่สามารถตรวจสอบได้

2.3 ด้านการวางแผนการทำงานเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น พบว่า 1) มีการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเยาวชนที่ริเริ่มโดยสภาเด็กและเยาวชนตำบลเมืองสรวง มีสมาชิกจำนวน 21 คน และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำทุกปี ซึ่งจะมีการประชุมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีทีมฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและฝ่ายสนับสนุนการเป็นผู้ดูแล อีกทั้งมีการส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนเสนอประเด็นความต้องการแก่สภาเทศบาล เพื่อนำความคิดเห็นต่างๆ จากการวางแผนของเยาวชนไปจัดทำเป็นเทศบัญญัติ และบรรจุเป็นโครงการตามแผนอนุมัติงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล อาทิ โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนบูรณาการร่วมกับโครงการพัฒนาทางภาษาอังกฤษ

โครงการคุณธรรมสานสายใยครอบครัว โครงการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้เด็กและเยาวชน (กิจกรรมโตไปไม่โกง) โครงการพลังเยาวชนเพื่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม โครงการสนับสนุนและส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนทำความดีต่อชุมชนเนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา โครงการแข่งขันกีฬาเยาวชนเทศบาลเมืองสรวงคัพ และโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของนักเรียน เป็นต้น

2.4 ด้านการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งความสุข พบว่า 1) มีการจัดการความรู้โดยภาพรวมในองค์กร ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกเดือน และความรู้เหล่านั้นสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสัมฤทธิ์ผล โดยทุกกอง/แผนก/กลุ่มงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างสม่ำเสมอ เทศบาลจะเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละกองเข้าอบรม ทำให้บุคลากรทุกส่วนเข้าใจงานและสามารถปฏิบัติงานได้ หลังจากผ่านการอบรมแล้ว จะมีการประชุมร่วมกัน (สภากาแฟ) โดยนำสิ่งที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติ กรณีเกิดปัญหาขึ้นก็จะมี การแลกเปลี่ยนพูดคุยจนได้ข้อสรุปร่วมกัน แล้วนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในงานของตน ทำให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้กรณีจำเป็น 2) บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่มีการแบ่งพรรคพวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่ทำงานในกอง/แผนก/กลุ่มงานเดียวกันจะมีความรัก ความสนิทสนม ความสามัคคี และมีการช่วยเหลือกันในการทำงาน ทั้งที่ได้รับการร้องขอและไม่ได้รับการร้องขอ 3) บุคลากรมีมูทิตาจิตและอุเบกขาต่อกัน มีการแสดงออกถึงความชื่นชมของผู้บริหาร การ

แสดงออกต่อการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของผู้ได้ บังคับบัญชาอย่างเอื้ออาทรไม่ใช้ความรุนแรง มีการ มอบรางวัลและเกียรติบัตรแก่บุคลากรดีเด่นประจำปี 4) บุคลากรอยู่ร่วมกันโดยเน้นการสร้างความสุข การให้และแบ่งปัน การยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี การพูดจา ไพเราะสุภาพ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของกันและกัน และแม้บางครั้งจะมีความเห็นที่ไม่ ลงรอยกันเกี่ยวกับเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว แต่ก็มี การแก้ปัญหาต่างกล่าวให้คลี่คลายได้อย่างรวดเร็ว ด้วยวิธีการพูดคุยกันอย่างละมุนละม่อม และ 5) บุคลากรทำงานด้วยความสนุกสนานมีความตื่นตัว มีความสุขกับสถานที่ทำงาน ด้วยบรรยากาศของ การทำงานที่เป็นเสมือนบ้านหลังที่สอง

2.5 ด้านการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข พบว่า 1) มีการ ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนและค่าจ้าง บุคลากรประจำ เพื่อมีเงินเหลือไปใช้จ่ายในการ

พัฒนางานด้านต่างๆ ของพื้นที่มากขึ้น โดยใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีงบประมาณรวมทั้งสิ้น จำนวน 71,738,400 บาท มีค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือน และค่าจ้างบุคลากรประจำรวมทั้งสิ้นจำนวน 15,825,060 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.10 จากจำนวน เงินงบประมาณทั้งหมด 2) มีข้อจำกัดด้านการ บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการดำรงตำแหน่ง ของนายกเทศมนตรีที่ยังอยู่ในตำแหน่งได้ ไม่นานนัก กล่าวคือ นายกเทศมนตรีในขณะนั้นได้ รับการเลือกเข้ามาทำหน้าที่เพียง 1 วาระ และเมื่อ หมดวาระในสมัยแรกได้รักษาการต่อตามประกาศ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำให้การ ทำงานของนายกเทศมนตรีและคณะผู้บริหารใช้ เวลาเพียงประมาณ 6-7 ปี ซึ่งส่งผลกับความต่อ เนื่องในนโยบาย การดำเนินงาน และการแก้ไข ปัญหาของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 1 สรุปการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรของเทศบาล ตำบลเมืองสรวง

ตัวชี้วัดหลัก		การบริหารจัดการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
1. การบริหารงานอย่างโปร่งใสมีธรรมาภิบาล		
1.1	ไม่มีความพยายามที่จะร่วมมือกันหาผลประโยชน์ระหว่าง นายก, ปลัด, หัวหน้าช่าง และหัวหน้าคลัง อบท.	ดำเนินการ
1.2	ไม่มีการดำเนินงานใดที่ผิดกฎหมายและไม่ถูกร้องเรียนต่อ หน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือหน่วยงานที่สูงกว่าในระดับอำเภอและจังหวัด อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่นายก อบท. คนปัจจุบันดำรง ตำแหน่ง เป็นเวลา 4 ปี	ดำเนินการ

ตัวชี้วัดหลัก		การบริหารจัดการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
1.3	การตกลงราคาในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบและ ดำเนินการด้วยความโปร่งใส	ดำเนินการ
1.4	การประกวดราคาในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างโปร่งใส โดยตั้งราคาโครงการตามราคากลาง เป็นระบบการประเมิน ที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าโปร่งใส และมี เงินเหลือมากกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณทั้งหมดที่จัด ประมูลโดย e-bidding	ดำเนินการ
1.5	มีนวัตกรรมที่แสดงถึงการดำเนินงานอย่างโปร่งใส หรือการ ป้องกันการทุจริตภายในองค์กร ภายในระยะเวลา 3 ปีที่ ผ่านมา	ดำเนินการได้บางส่วน
1.6	การจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีผลกระทบต่อชุมชนเป็นหลัก โดยไม่เน้นรวบรวมความเดือดร้อนส่วนบุคคล ในกรณีเล็กน้อย จากแหล่งข้อมูลทุกชนิดในพื้นที่ สามารถบรรเทาความเดือด ร้อนของชุมชนได้ทั้งหมด	ดำเนินการ
2. การวางแผนและจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม		
2.1	การวางแผนและจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม มีการวางแผน และจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ฝ่าย โดยในการตัดสินใจ ขั้นสุดท้าย ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ รับฟัง และร่วมสนับสนุนทรัพยากร	ดำเนินการ
2.2	มีการประกาศแผนพัฒนาประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณะ ได้ทราบแผนในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติล่วงหน้า มีการ ประกาศแผนพัฒนาประจำปีให้สาธารณะได้ทราบล่วงหน้า ผ่านสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย และมีการจัดทำข้อบัญญัติ/ เทศบัญญัติที่ประกอบด้วยแผนพัฒนาประจำปีและเผยแพร่ ให้สาธารณะได้ทราบล่วงหน้า	ดำเนินการ

ตัวชี้วัดหลัก		การบริหารจัดการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การวางแผนการทำงานเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น		
3.1	ส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนอย่างน้อย 1 กลุ่ม กำหนดนโยบาย/ แผนงาน/ โครงการร่วมกับภาคประชาชนและนำมาเป็น นโยบายของ อปท.	ดำเนินการ
4. การบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งความสุข		
4.1	การจัดการความรู้ภายในองค์กรเป็นประจำ โดยภาพรวมทั้ง องค์กร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือมีการจัดการความรู้ทุก เดือน และความรู้นั้นสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่าง สัมฤทธิ์ผล อย่างน้อยร้อยละ 50 ของปัญหา	ดำเนินการ
4.2	ความรักสามัคคีของบุคลากรภายในองค์กร มีการช่วยกัน ทำงานเมื่อได้รับการร้องขอ มีการอาสาช่วยกันทำงานแม้ไม่ ได้มีการร้องขอ (อัตถจริยา)	ดำเนินการ
4.3	พื้นฐานความมีมุทิตาจิตและอุเบกขาของบุคลากร บุคลากร ทุกคนในองค์กรมีมุทิตาจิตต่อกัน เช่น มีความยินดีต่อ รางวัล/ คำชื่นชมที่เพื่อนร่วมงานของตนได้รับจากการ ปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชามีมุทิตาจิตและอุเบกขาต่อผู้ใต้ บังคับบัญชาในสถานการณ์ที่จำเป็น	ดำเนินการ
4.4	มีผลการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ คือหลักการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุขในองค์กรอย่างครบถ้วน มีหลักใน เรื่องการให้หรือทานภายในองค์กร มีหลักในเรื่องการใช้จ่าย เพราะหรือปิยวาจาภายในองค์กร และมีหลักในเรื่องการมี ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ อย่างเสมอต้นเสมอปลาย หรือ สมานัตตาภายในองค์กร	ดำเนินการ
4.5	บุคลากรในองค์กรเป็นผู้ที่มีความสุข มีความสุขจาก บรรยากาศของการทำงานในที่ทำงานเหมือนเป็นบ้านหลัง ที่สอง และบุคลากรอย่างน้อยหรือเท่ากับร้อยละ 60 ไม่มี ภาระหนี้สินและปลอดจากอบายมุข	ดำเนินการได้บางส่วน

ตัวชี้วัดหลัก		การบริหารจัดการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
5. การบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข		
5.1	การประหยัดค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากรประจำเพื่อมีเงินเหลือไปใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ให้มากขึ้น สำหรับ อปท. ที่มีรายรับไม่เกินปีละ 10 ล้านบาท ใช้เงินเพื่อการดังกล่าวไม่เกินร้อยละ 40 และสัดส่วนดังกล่าวจะลดลงร้อยละ 1 ทุกรายได้ที่เพิ่มขึ้น 5 ล้านบาท	ดำเนินการ
5.2	มีการบริหารเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากนายก อปท. คนปัจจุบันได้รับการเลือกเข้ามาทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี และ/หรือมีระบบการคัดเลือกตามแนวทางประชาธิปไตยแบบสมานฉันท์	ไม่ได้ดำเนินการ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวงมีความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่ดี และมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและมูลนิธิชัยพัฒนาที่ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง พอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและระมัดระวังทุกขั้นตอน อีกทั้งยังสอดคล้องกับสุรยุทธ์ จุลานนท์ (2561, หน้า 1-7) ที่ว่า ปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาเป็นสำคัญ โดยต้องการสร้างให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานการใช้ปัจจัยภายในชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาแบบพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Self-Reliance) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถใช้ได้กับทุกองค์กรและทุกระดับชั้นทั้งในภาครัฐและเอกชน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ (2561, หน้า 8-14) ที่มองว่า แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ต้องทำความเข้าใจและเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วนในพื้นที่นั้นๆ ที่สำคัญ ผลการวิจัยสอดคล้องกับอภิชัย พันธเสน (2560) ที่กล่าวว่า

การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงสู่ภายนอกชุมชนเพื่อสร้างความสมดุลในประโยชน์ของการพัฒนาแก่ทุกภาคส่วนเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม เป็นการพัฒนา “เศรษฐกิจ ประชาชน” และ “ชนบท สังคม” ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มและความร่วมมือของประชาชนในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนระดับชุมชนและท้องถิ่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยมีการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยเฉพาะในประเด็นที่ดำเนินการได้บางส่วนหรือยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมที่แสดงถึงการดำเนินงานอย่างโปร่งใส, การสร้างความสุขให้บุคลากรในองค์กร บุคลากรไม่มีภาระหนี้สินปลอดจากอบายมุข และการบริหารงานโดยผู้นำองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่

1.2 ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาในพื้นที่ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

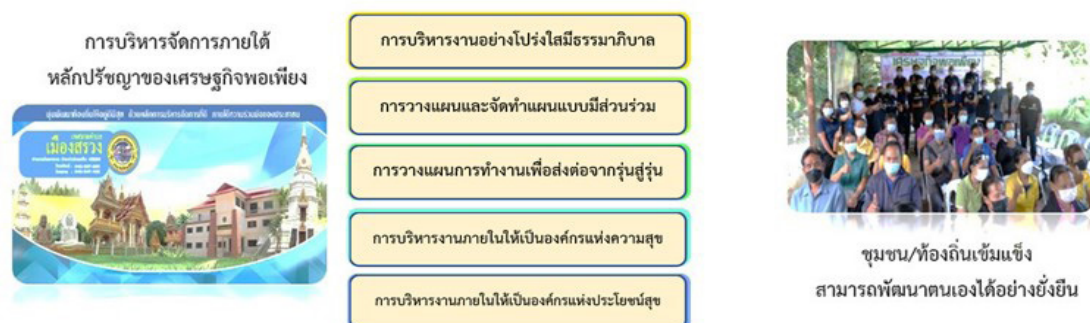
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาพื้นที่และมีความถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาลควบคู่กันไป

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการกำกับดูแลเพื่อสามารถสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างความต้องการของรัฐบาล หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการอธิบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในมิติที่แตกต่างออกไปจากเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นหน่วยงานภาครัฐตามหลักการกระจายอำนาจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านการบริหารงานอย่างโปร่งใสมีธรรมาภิบาลการวางแผนและจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมการวางแผนการทำงานเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งความสุข และการบริหารงานภายในให้เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข อันนับว่าเป็นการส่งเสริมให้ชุมชน/ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป ดังแผนภาพ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2561). *แนวทางการพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/50/b5_50.pdf
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). *วาทกรรมการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- เบญจวรรณ บุญโทแสง และคณะ. (2563). การศึกษาระดับความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์*, 4(2), 23-50.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2565). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <https://www.chaipat.or.th>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2564). *ประกาศสำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/26857036e7085734a4d4834680908add1ecde24.pdf>
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2561). *เอกสารการประชุมชี้แจงแนวทางการพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/50/b5_50.pdf
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2560). *ยั่งยืน มีความสุขจากประโยชน์สุขด้วยเศรษฐกิจพอเพียง: หนึ่งทศวรรษครึ่งแห่งการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- Best, S. (2001). *A Beginner's Guide to Social Theory*. London: Sage.
- Ritzer, G. (1993). *The McDonaldization of Society: An Investigation into the Changing Character of Contemporary Social Life*. London: Sage.

